

Průvodce Krakov a okolí aktuálně!

en— Cracow and its Surroundings Now!
Marta A. Urbańska

Když byl Krakov v desátém století součástí českých zemí, popsal ho Ibráhím ibn Jákúb jako druhé nejkrásnější místo v království hned po Praze. Ačkoli je to již historie (byť pravdivá), stále máme tendenci považovat toto město ze seznamu světového dědictví UNESCO za starobylé a konzervativní. Ovšem i v Polsku, zemi nečekaného, můžeme najít ohromující novinky. Dokonce i v Krakově. Objevte je společně s Martou A. Urbańskou, kritičkou a historičkou architektury z Krakovské technické univerzity.

1

2

3

4

5

A

6

7

8

9

10

Foto: 1 Piotr Kotucha & Politechnika Krakowska, 2 Krzysztof Ingarden, 3 Wojciech Kryński, 4 Rafał Sosin, 5 Krzysztof Zgoła, 6 Paweł Żuk, 7 nsMoon Studio, 8 Wojciech Kryński, 9 Krzysztof Ingarden, 10 P. Piątek; Copyright: Bartłomiej Kisielewski

Polsko má dlouhou, inspirativní a kulturně spletitou historii. Navzdory posunům země na mapě Evropy (a jejímu občasnému mizení) se v ní snadno zorientujete, porozumíte-li jejímu duchu. Stejně tak cesta po soudobé krakovské architektuře je díky jejímu rozmístění po městě poněkud klikatá, ale logická. Vyrazte tedy na okružní jízdu.

Začneme v centru. **Sukiennice (1)**, nově otevřené podzemní muzeum obchodu na Hlavním trhu, nám odhalí kupecké stánky a další tajemné středověké architektonické relikty. Odtud pokračujeme na náměstí Všech svatých, do **Pavilonu Wyspiańskiego (2)**, elegantní stavbě z cihel a skla, první stavbě realizované v historickém jádru po roce 1939.

Po překročení řeky Visly se dostaneme na nově upravené **Náměstí hrdinů ghetta (3)**, půvabný veřejný prostor a památník, připomínající obyvatele židovského původu zavražděné během nacistické okupace. Nedaleko odsud, v postindustriální čtvrti Zabłocie, stojí **MOCAK, muzeum současného umění (4)** – italský projekt (bohužel pozměněný uživateli) realizovaný v bývalé továrně Oskara Schindlera.

Po opuštění Krakova jihovýchodním směrem narazíme jižně od města Wieliczka (a jeho světoznámých solných dolů) na další poklad: malou, ale výraznou **čerpací stanici ve vesnici Siercza (5)**. Odtud pokračujeme malebnou krajinou Ostrovních Beskyd na horu Lubomir. Zde se dotkneme nebe! **Astronomická observatoř (6)**, jejímž stavebníkem byla obec Wiśniowa, je reprezentantem soudobých organických tendencí a navazuje na nejlepší polskou předválečnou architekturu.

Do města se vrátíme skrze západní předměstí Wola Justowska, vyrostlého okolo renesanční vily královského tajemníka Justa Decjusze. Tato čtvrť je plná nákladných, ovšem zcela nenápaditých rezidencí. Zářivou výjimkou je **soubor rodinných domů Onyx (7)**. Při cestě dále na severozápad, do vrchoviny Jura, narazíme ve vesnici Burów na **rodinný dům (8)**, důkladně využívající výhledů na kouzelnou přírodní scenerii. Jde o půvabnou reinterpretaci vernakulární dřevěné typologie.

Po otočce o 180 stupňů se vrátíme na východní předměstí Krakova, kde se v Parku polských letců nachází **Zážitková zahrada Stanislava Lema (9)**, plná zábavných hraček pro fyzikální experimenty; nízký rozpočet revitalizace opuštěné části parku při cestě do „socialisticky realistické“ čtvrti Nowa Huta vedl k řadě nápaditých řešení. Pár set metrů severněji pak najdeme betonový monument v podobě nové hlavní vstupní budovy **Polského leteckého muzea (10)**.

A přistáli jsme! Všechny cesty vedou na Hlavní trh. Líbil se vám výlet?

Muzeum Sukiennice

Andrzej Kadłuczka, ARCHECON

STUDIO, 2010

Rynek Główny 1, Krakov

50°3'44"N, 19°56'12"E

Pavilon Wyspiańskiego

Ingarden & Ewy Architekci, 2007

Plac Wszystkich Świętych / ul. Grodzka, Krakov

50°3'31"N, 19°56'15"E

Náměstí hrdinů ghetta

Biuro Projektów Lewicki & Łatak, 2006

Plac Bohaterów Getta / Plac Zgody, Krakov

50°2'48"N, 19°57'16"E

MOCAK, muzeum současného umění

Claudio Nardi Architects (s Ingou

Olszańskou), 2010

Ul. Lipowa, Krakov-Zabłocie

50°2'50"N, 19°57'41"E

Pavilon služeb ve vesnici Siercza

Jacek Krych, Dariusz Gajewski / Group_A

Architects, 2010

Siercza u Wieliczky

49°58'24"N, 20°2'25"E

Astronomická observatoř

Wiktoria Kielan, Pracownia Architektoniczna

ARCH-LOGICA, 2007

Hora Lubomir, Węglówka

49°46'1"N, 20°3'44"E

Soubor rodinných domů Onyx

Ul. Królowej Jadwigi / Pylna, Krakov

BUMA BUILDING SYSTEMS S. A. +

nsMoonStudio, 2008

50°4'13"N, 19°51'23"E

Rodinný dům v Burówě

Wizja Sp. z o. o., 2010

Burów u Balice

50°5'49"N, 19°46'12"E

Zážitková zahrada Stanislava Lema

Ingarden & Ewy Architekci, 2008

Park Lotników Polskich, Aleja Pokoju 68,

Krakov

50°4'5"N, 19°59'49"E

Polské letecké muzeum

Pysall.Ruge Architekten +

Bartłomiej Kisielewski, 2010

Al. Jana Pawła II 39, Krakov

50°4'37"N, 19°59'23"E